

<SERMO 20B>¹

<Dominica decima quinta post Trinitatem>

Sermo fratris Guillermi de Luxi Iacobite, Dominica XV^a

Dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes etc.

1 In ista totali epistola monet nos Apostolus ad quatuor saluti nostro necessaria, immo sine quibus non est salus. Primo monet nos ad ambulandum cum Deo, cum dicit: *Si spiritu uiuimus*; et post: *Non efficiamur inanis glorie cupidi*, quasi dicat: | 164va | Quantumcumque bene egeritis, nullam uobis promitto securitatem, quia dicitur Ecclesiastes IX: *Sunt iusti et sapientes, et opera eorum sunt in manu Domini. Et nescit homo utrum amore an odio dignus sit*. Ideo dicit: *Non efficiamur inanis glorie cupidi*. Tamen aliquantulum potest homo perpendere utrum spiritualiter uiuat, scilicet si uanam mundi gloriam non appetat.

2 Secundo monet nos ad compaciendum proximo, cum dicit: *Fratres, et si preoccupatus fuerit etc.*

3 Tercio monet nos ad humiliter senciendum de nobis, cum dicit: *Qui se existimat aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit*.

4 Ex istis tribus concludit: *Ergo dum tempus habemus etc.*, quasi dicat: Quamdiu habemus tempus in quo operari possumus, operemur bonum, quia non habebimus tempus futurum in nostra potestate nec in nostra uoluntate. Et sic presupponitur oportunitas temporis, cum dicit: *Dum tempus habemus*.

5 Debemus autem operari bonum dum tempus habemus propter septem: primo, propter temporis preteriti amissionem; secundo, | 164vb | pro amissi temporis irreuerabilitate[m]; tercio, pro temporis quod habemus breuitate; quarto, pro temporis breuis et presentis utilitate; quinto, pro futuri temporis incertitudine; sexto, pro futuri temporis operandi impossibilitate; septimo et ultimo, pro futuri temporis remuneratione.

6 Dico primo quod debemus operari bonum pro preteriti² temporis amissione, quando homo cogitat per se quod amisit tempus suum. Quamdiu fuit in mortali peccato multum deberet timere, quia bona quecumque facit non sunt ei meritoria, nec ad uitam eternam promerenda<m>. Si homo seminaret in terra arida et sterili, in qua nihil colligeret, stultus ab aliis reputaretur. Opera hominis sunt semina eius; ex illis operibus in peccato mortali seminati homo non recipit fructum salutis, quia:

“Viueret non possunt, que mortua nata³ fuerunt.
Illa reuiuiscunt, que mortificata fuerunt.”

Qui hoc bene cogitaret ad bene operandum moueri deberet. Et certe amit | 165ra |

¹ Transcribed by Andrew T. Sulavik from manuscript: Paris, Bibl. Nationale, lat. 14952, ff. 164rb-166va; J. B. SCHNEYER, *Repertorium*, v. 2, p. 479, n. 23; TH. KAEPPEL, *Scriptores*, v. 2, p. 113, n. 1559.

² preteriti] futuri

³ mortua nata] mortificata (homoioteleuton); I have corrected it to mortua nata

tere istud tempus non est parum, quia care et districte nobis computabitur. Bernardus: "Sicut capillus non peribit de capite, ita nec momentum de tempore." Et beatus Anselmus: "Omne tempus quod tibi impensum fuit, requiretur a te qualiter fuit expensum." Et de omni uerbo ocioso, quando cuilibet dicetur in morte: *Redde rationem uillicationis tue. Ergo dum tempus habemus, operemur bonum.*

7 Secundo debemus operari bonum pro amissi temporis irrecuperabilitate. <Quando> amisit homo sanitatem ex consilio medici potest recuperari, <set quando> amisit homo momentum temporis non potest recuperari. Bernardus: "Non parum estimat⁴ homo tempus quod in uerbis expenditur ociosis, quia uolat uerbum irreuocabile, et nescit insipiens quid amittat." Dicunt dampnati in inferno: *Vmbre transitus fuit tempus nostrum; uias difficiles⁵ ambulauimus*; et sequitur conclusio: *Ergo errauimus a uia ueritatis*. Pessima conclusio numquam peior dicta fuit dicunt: *errauimus*. Si diceretur alicui transeunti per aliquam uiam: "Noli ire per |165rb| uiam illam, quia si uadis, inuenies latrones qui te spoliabunt et occident." Si per talem uiam iret, fatuus esset, et diceretur quod erraret. Cotidie clamatur nobis, ne erremus in hoc mundo in uia peccatorum, quia ibi sunt demones animas spoliantes et interficientes. Ergo non est bonum ibi errare. Qui enim ibi errant dicent cum dampnatis in inferno: *Errauimus etc. Ergo dum tempus habemus etc.*

8 Tercio debemus operari bonum pro presentis huius temporis breuitate, quia quanto tempus breuius, tanto ad operandum salubrius. Ideo Salomon in libro Sapientie: *Da mihi, Domine, sedium tuarum assistricem sapientiam*; sequitur: *Homo enim sum exigui temporis*. Et in Iob: *Breues dies hominis sunt etc.* Est autem tempus breue in se et in comparatione <dampnatorum et beatorum>.

9 In se, quia non habemus de tempore nisi nunc, et semper sumus in amittendo istud nunc. Non habemus tempus preteritum, quia transiit, nec futurum, quia incerti sumus de habendo. Solum habemus istud nunc, et tamen est multum fluens. In persona dampnati dicitur in Ecclesiastico: *Memor |165va| esto iudicii mei; <h>eri meum, hodie tuum*. Non dicit 'cras' uel 'post cras,' sed 'hodie,' presentialiter. Et quia plus non habet homo de tempore, quid ei restat nisi ut bene operetur? Quomodo presumit morari in aliquo mortali peccato, quando homo aliquis est hodie sanus, cras infirmus, forte mortuus? Et si in peccato mortali inuenitur, quid erit de illo? Factum est negocium suum: dampnabitur. Ecce quod tempus est breue in se.

10 Item breue in comparatione, scilicet dampnatorum et beatorum, quia omne quod habet finem et termino concluditur momentaneum est respectu eius quod non habet finem. Ideo bonum est consilium Psalmiste, qui dicit: *Cogitauit dies antiquos, <et annos eternos in mente habui> etc.* Qui illos annos eternos in memoria semper haberet, istos annos momentaneos de facili contempneret, nec in peccato mori uellet. Nota: Sapiens pugil qui est in campo quando uidet quod baculus suus deficit, |165vb| prouidet sibi de alio, quia si expectaret donec totaliter deficeret, posset uinci a socio suo. Baculus noster deficit cotidie, scilicet uita nostra. Ideo priusquam totaliter deficiat, bonum est nobis prouidere de alia uita. Nam si non prouiderimus cito, a dyabolo inimico nostro uinci poterimus. *Ergo dum tempus habemus etc.*

11 Quarto debemus operari bonum propter temporis breuis utilitatem. Etsi

⁴ parum estimat] parestimet (!), *I have written with Bernard*

⁵ difficiles] *added in the margin*

enim sit breue, tamen est utile ad faciendam penitentiam, ad impetrandam ueniam, ad acquirendam Dei gratiam, ad promerendam gloriam. Ideo Dominus in Iohanne: *Operamini dum dies est*, id est dum habetis tempus in quo potestis operari, *uenit nox*, scilicet hora mortis uel futurum tempus, *in quo non licet operari*. Et Apostolus: *Ecce nunc tempus acceptabile etc. Ergo dum tempus habemus etc.*

12 Quinto debemus bonum operari pro futuri temporis incertitudine, quia scriptum est in Ecclesiaste: |166ra| *Nescit homo finem suum; sed sicut pisces capiuntur hamo, et aues laqueo, sic homines mali tempore malo*. Ideo ualde stultus est qui differt facere penitentiam usque ad uespera, scilicet senectutem, quia aliquis habet mane, quod cito ei mutatur in uesperam. Si rex Francie mandaret alicui quod ueniret ad eum sub pena corporis ante uenti huius mutationem, stultus esset si differet uenire. Rex celestis mandat nobis ut ueniamus ad⁶ eum sub pena anime et corporis ante uenti istius mutationem, scilicet dum uita nostra durat, que est quasi quidam uentus, Iob: *Memento quia uentus est uita mea*. “Ad modicam pluuiam cadit magnus uentus.” Sic ad modicam infirmitatem moritur unus magnus homo. Vnde Iacobus: *Quid est uita nostra? uapor est ad modicum parens, et deinceps exterminabitur*. Ergo fatui sumus si expectamus. Ideo bonum consilium dat nobis: *Fili, ne tar*|166rb|*des conuerti ad Dominum, et ne differas de die in diem*; alibi: *Quodcumque <facere> potest manus tua, instanter operare, quia nec opus ad operandum, nec ratio ad excusandum, nec scientia ad allegandum, nec sapientia ad bene loquendum, est apud inferos, quo tu properas. Ergo dum tempus habemus etc.*

13 Sexto debemus operari bonum pro futuri temporis impossibilitate. In euangelio: *Operamini dum dies est: uenit nox, quando non licet operari*. In Ecclesiaste: *Et si multis annis uixerit homo, et in omnibus letus fuerit, meminisse tamen debet tenebrosi temporis, et dierum multorum, immo annorum multorum,*⁷ *qui cum uenerint, uanitatis arguentur tempora preterita. Ergo dum tempus habemus, et cetera.*

14 Septimo et ultimo debemus bonum operari propter mercedis in futuro remunerationem. Vnde in libro Sapientie de bene operantibus dicitur: *In tempore erit respectus illorum. Fulgebunt iusti etc.* Item: *Reddet <iustis> Deus mercedem laborum sanctorum suorum* |166va| *illam*, de qua Dominus Abrahe dicit: *Ego sum merces tua nimis magna est, quia oculus non uidit, maiora quia nec auris audiuit, maxima quia nec in cor hominis ascendit que, et quanta sunt gaudia que Deus diligentibus se preparauit.*

15 Similiter de ista distinctione potest fieri sermo dominica prima in Quadragesima sub isto t<h>eumate: *Ecce nunc tempus acceptabile etc.*

6 ad| written twice

7 multorum (?)